

**Velja v Ljubljani
in po pošti:**

celo leto . . . K 84—
pol leta . . . " 42—
četrt leta . . . " 21—
za mesec . . . " 7—

za inozemstvo:

za celo leto naprej K 95—
za pol leta . . . " 50—
za četrt leta . . . " 26—
za mesec . . . " 9—

Jugoslavija

Na pismene naročbe brez
pošiljave denarja se ne
moremo ozirati.

Naročniki naj pošiljajo
naročnino
po nakaznici.

— žilnica —

cer 1 mm visok ter 45 mm
širok prostor za enkrat
40 vin., za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu št. 19. Telefon
št. 860. — Upravištvo je na Marijinem trgu
št. 8. — Telefon št. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj pri-
loži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisli
naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Pariz in Slovani.

Praga, 27. jnnija 1919.

V svetu četvorice, ki odločuje o
nadaljni usodi narodov, ni zastopana
nobena slovanska sila. Rusije, ki je
zadala germansko-madžarski koaliciji
najtežje udarce, ni v Parizu. One
Rusije, pred katero je trepetal celo
pruski militarizem, katere se je bal
tudi sedaj tako mogočni Pariz, ni,
da bi mogla uveljaviti svojo moč v
prilog Slovanom. Nočem trditi, da bi
se hotela nekdanja caristična Rusija
odločno upreti italijanskemu imperi-
jalizmu — saj je ravno Rusija grofov
in carskih podrepnikov podpisana
pod londonsko pogodbo — toda
trditi smem, da bi bilo v marsika-
terem oziru drugače.

Svetovna vojna, o kateri je pro-
rokoval nemški Michl, da bo uničila
Rusijo in zlomila slovansko moč, je
pokazala, da je sila slovanstva večja
od najzlobnejših nakan in najmoder-
nejših iznajdb vojne tehnike. Še nikdar
ni pokazalo slovanstvo toliko moči,
kakor ravno v svetovni vojni, čeprav
se zvija velika Rusija v bolečinah
socialnega prevrata in dasiravno nove
slovanske države vsled sovražnih
spletk še niso konsolidirane.

Cilj nemške politike je bil uni-
čiti slovanstvo v srednji Evropi. Slo-
vani naj bi bili le opora nemškemu
militarizmu. Hoteli so razkosati Rusijo
v male države, ustanavljali so vaza-
sko Poljsko, Srbija naj bi izginila s
površja zemlje, Čehi bi se morali
najstrožje pokoriti za svoje nardno-
politično delo, Slovenci in Hrvati pa
naj bi bili stavbišče mosta, po kate-
rem bi se pomikalo nemštvo proti
vzhodu.

Nasprotno pa je ententa progla-
sila pravice malih narodov, se zavzela
za Wilsonova načela in se hlinila
slovanstvu. Prostovoljne slovanske
legije so služile v ententinih vrstah
in pripomogle Parizu do končne
zmage. Doma pa se je vršil razkroj,
ki je vodil do razsula starih in z
vsemi nasilnimi sredstvi oboroženih
držav, ki so oklepale Slovane v ve-
rige duševnega in telesnega suženstva.

Vidov dan.

Slavnostni govor pisatelja Fr. S. Pinžgarja
v dramskem gledališču.

Gospodje in gospel

Ta hip je veliko prekretek, da bi
bilo v njem mogoče podati današnje-
mu spominu vsaj nekoliko dostojen
zgodovinski vpogled. Dejstvo pa je,
da bo bodoča zgodovina morala be-
ležiti v večni spomin, kdaj smo Slo-
venci kot član troimenega naroda
smeli praznovati prvič Vidov
dan.

Vidov dan! V kolikor je mogoče
razbrati iz povestničarjev, so podrobna
dejanja tega dne zavita v mrak. Zgo-
dovinsko dejstvo je, da je imel Srb
svoje slavno carstvo, ki je sijajno
vscvetelo pod velikim duhom Dušana
Silnega, carja Srbov, Bolgarov in
Grkov. Tedaj so stekle bele ceste po
njegovem carstvu, tedaj je Prizren
tekmoval z Bizancem, tedaj so be-
neške karavane potovale od Dubrov-
nika in Skadra v carstvo Dušanovo
do samega Carigrada. Blagostanje je
bilo toliko, da piše carigradski kro-
nist Kristobolus: „Na Kosovem polju
srebro in zlato kar orjejo iz zemlje.“

Tako se je zgodilo, kar se je
moralo zgoditi. Nemštvo je prema-
gano, slovanstvo pa slavi zmago
skupno z ameriansko demokracijo.
Ta zmaga slovanstva se zdi na prvi
pogled malenkostna v primeri impe-
rijalistične zmage zapadne Evrope
nad pruskim militarizmom in avstrijsko-
maščevanja in nasilnega ponižanja.
Tako bo šlo naprej, dokler ne pre-
vlada v človeštvu gnus nad preliva-
njem človeške krvi za trenutne
interese.

Od novih slovanskih držav so
danes priznane Čehoslovaška, Poljska
in Jugoslavija. Rusija še ne more
stopiti v svetovno politiko, ker se
njen notranji preobrat še ni končal.
Brez velike Rusije pa je slovanstvo
takorekto mitvo. Nove slovanske
države vključv priznanju še ne morejo
živeti, ker so še vedno ogrožene od
zunanjih sovražnikov. Tudi notranje
razmere so ponekod take, da je moč
slovanstva še vedno odvisna od kom-
pleksa vseh slovanskih držav.

Dejstvo, da so se posamezne
slovanske države ustanovile iz svoje
lastne moči, iz narodove volje, priča
o sili slovanstva, ki ima bodočnost.
Ena izmed usodepolnih pomot enten-
tine politike je tudi nerazumevanje
slovanstva. V Parizu se pač zavedajo,
da brez Slovanov ni mogoče vladati
v Evropi, toda ta zavest je le strah
pred bodočimi dogodki, ki se morajo
razviti vsled slepote gospodov na
mirovni konferenci. Ko bi se v Parizu
resnično zavedali odgovornosti na-
pram bodočemu političnemu razvoju,
bi morali storiti vse, da pride slo-
vanstvo kar najhitreje do veljave.
Premagano nemštvo skupno z uni-
čenim maščevanjem gospodstvom se
zdi ententnim politikom večje važnosti
nego prebujeno in močno slovanstvo,

katerega se boje radi njegovega de-
mokratičnega duha. V Parizu ustvar-
jajo protislovanski blok. Zlasti se
trudi Italija, da si zagigura prijateljstvo
Nemcev in Maščarov. Naravno, da
simpatizirajo Nemci in Maščari z Ita-
lijani, ki hočejo imeti absolutno go-
spodstvo na Jadranskem morju. Ja-
dransko vprašanje je v najtesnejši
zvezi s problemom Nemške Avstrije,
ki je odtrgana od morja. Upliv toza-
dne italijanske politike se kaže
jasno v raznih življenskih vprašanjih
jugoslovanske države.

Jugoslovani smo obdani od vseh
strani s sovražniki, ki se ne bodo
mogli nikdar poravnati z nami. No-
bena slovanska država se ne nahaja
v tako kočljivem obmejnem položaju.
Res, da ne smemo pričakovati pomoči
izven nas, toda treba je, da se slo-
vanske države združijo v gospodarsko-
trgovskem oziru in medsebojni diplo-
matični zvezi. Slovani moramo ustva-
riti močan slovanski blok napram za-
padu, ki smatra naš obstoj za po-
trebno zlo, s katerim je treba raču-
nati. Zapadna demokracija je le na-
videzna in oportunistična. Slovani pa
smo demokratje po naravi in duhu.
Pariz t j gospoda, ki danes odločuje
o naši usodi, bo spoznala, da se
njeni računi križajo z našimi pra-
vicami.

Kakšna bo svetovna politika v
dogledni bodočnosti, še ni mogoče
vedeti. Toliko pa je gotovo, da se
nahaja slovanstvo med panlatinsko
zapadno imperijalistično ekspanziv-
nostjo in med žolto vzhodno plemen-
sko nevarnostjo. Kakor vedno, bodo
morali tudi ti Slovani braniti Evropo
pred Azijo. Zato je treba, da se slo-
vanstvo konsolidira na zdravi podlagi
medsebojne vzajemnosti, ki izključuje
možnost medsebojnih preprirov. Slo-
vani se moramo zblížati v v-akem
oziru. Stare, nesrečne slovanske ne-
sloge mora biti konec. Dolžnost vsa-
kega posameznika je, da se upozna s
svojimi slovanskimi brati, saj ni več
nikogar, ki bi nam branil izvendržavno
občevanje z brati Slovani. V prvi
vrsti pa morajo skrbeti poklicani fak-
torji, da se izvrši predvsem gospo-

darsko in kulturno zblížanje. Slovan-
stvo ima dovolj etične moči, da si
zgradimo brez tuje pomoči novo de-
mokratično državno življenje.

Pariz je daleč od nas. Vanj ne
smemo zaupati, dasiravno nas bo še
potreboval. Ni vsak prijatelj, ki se
imenuje prijatelj! V poljuki pa še
celo ne. Sanjač je, kdor veruje v slo-
vansko-romansko prijateljstvo. Sve-
tovna vojna nam je pokazala, da smo
Slovani dovolj močni, če smo složni.
Mirovna konferenca pa je za nas
jasen dokaz, da je potrebovala en-
tenta Slovane samo za uničenje nem-
štva. To je dejstvo, ki ga ne smemo
pozabiti v nobenem slučaju. V Parizu
delajo brez Slovanov, toda Slovani
bodo delali brez Pariza. Ni več daleč
čas, ko bo vstala nova velika demo-
kratična Rusija. Slovanske države na
severu in naše kraljestvo skupno z
majko Rusijo bodo dale kapitalis ič-
nemu Parizu svojo mirovno pogodbo
v podpis. Pridružili se bodo spokor-
jeni in nasilno ponižani narodi ter
zahtevali svoje pravice. Tedaj bo
konec zapadnega imperijalizma, kate-
remu se klanja danes kulturni svet
zapadne Evrope. x y.

Nemčija podpisala mi- rovno pogodbo.

Pariz, 28. junija. Danes, v so-
boto ob 16. je Nemčija podpisala
mirovno pogodbo po svojih poobla-
ščenih Müllerju, Bellu in Lehnertu.

Svečanosti in podrobnosti.

Pariz, 28. junija. Podpis mirovne
pogodbe z Nemčijo se je izvršil v ve-
liki zrcalni dvorani Versajskega gradu
na bronastozlati mizi Ludovika XV.
Zgodovinski trenutek, kateremu je pri-
sostvovalo tudi mnogo povabljenih
francoskih, angleških in ameriških po-
litikov. Med njimi je bil general Foch.
„Temps“ poroča nekatere podrobnos-
ti: „Svečanost podpisa miru se je
izvršila na zelo priprost način. Na
versajskem dvorcu ni bilo okraskov.
Zjutraj so overovali pooblastilo na novo
došli nemški delegatov. Ob polu 5.
je došel Clemenceau in zasedel ob

Kaj bi potem še našteval pridelke,
ki jih je carstvo izvažalo: živino, sir,
suhe ribe, dragoceno krzno, volno in
med, carstvo Dušanovo je bil para-
diž, ki se je resnično cedil medu in
mleka. In vendar nam legenda pripo-
veduje, da se je taistega silnega car-
stva silni gospodar tik pred smrtjo
na bojnem pohodu proti Carigradu
bridko razjokal nad tem carstvom.
In ko ga je kraljevič Marko vprašal,
čemu joka, je odgovoril: „Ne jokam,
ker trepetajo nad menoj smrtne sen-
ce, jokam, ker vidim Carigrad in v
njem odprta vrata sovražnikom v
našo domovino. Umrli je car in njegov
prerok. Srbski junaki so ostali, toda
Dušanovega silnega duha ni bilo več
nad njimi. Prerok je prorokoval istino.
Knezi so knezovali na svojo peto in
edini car Lazar je še enkrat zedinil
cvet srbskih junakov na Kosovem
polju, da bi ubrali carstvo in Srbstvo
pred Muratovim imperijalizmom. Za-
vršala je trodnevna strašna bitka, car
je padel, padla je srbska vojska, raz-
palo srbsko carstvo. To je bil us du
Vidov dan 1389. Verige suženstva o
okovale narod, knezi so vrdajali
sebe in svoje v črke suženstvo, nastali

so vilajeti in nastala je bedna srbska
raja. Srbska mati je morala roditi v
solzah in bolečinah Osmanom jani-
čarje, toda presilna je bila ljubezen
srbske žene do svoje strte domovine
in zato ni rodila samo janičarjev Tur-
kom, rodila je domovini tudi
hajduke in narodne pevce.
In prav ti, v strašnem toda ljubenzni-
polnem trpljenju porojeni, ti pevci in
hajduki so za narod in njegovo dušo,
za misel svobode, za neugasli spomin
nekdanje slave pa tudi kot klčarji
svojem narodu, da je bil greh ne-
ednosti in samopašnosti kriv suženj-
stva njihove domovine. Prav ti može
so vse večji kot kronisti in zapisni-
karji Niso paberkovali za suhimi dej-
stvi in dogodki, zgrabili so narodovo
dušo in vodili s pesmjo in mečem
od roda do roda. Meč hajduški in
in pesem guslarja sta rodila Vidov
danak — dan osvete, dan večno se
ponavljajočega hrepenenja po svobodi,
Vidov dan — žalno obletnico juna-
kom v spomin, ki so dali življenje
za krst častni in svobodo zlato. Iz te
narodove duše, ki je uklenjena pre-
pevala, ki je sužnja — živela dušno
svobodo — iz te je vstajala svoboda

narodu. Nad 400 let je sicer trajalo
to trpljenje, ta strašni križevi pot po-
nižanja, zaničevanja, umorov in stisk
nad 400 let toda v vseh teh letih ni
ugasnil krvavi žar Vidovega dne, ni
ugasnil plamen s Kosovega polja,
paljen in kurjen od narodne pesmi,
od hajduške in četaške krvi neten ta
kres osvete in svobode. Kakor čudo
stoji srbsko pleme med vsemi narodi
prvi in edini narod s svojo epopejo
— zato ker je bilo njegovo trpljenje
tako velikansko in iz trpljenja poro-
jena ljubezen tako neizmerna. Ta
ljubezen je poklicala — ne kakega
vojvodo, ne kneza, poklicala je rajo-
kmeta od pluga, da je zbral krog sebe
vse hajduke, ki so ga izvolili za na-
rodnega duhovnika in starejšino vseh
hajdukov moža Karadjorgijevega imena,
da je začel veliki boj za osvoboditev
domovine 1804. In usoda je hotela,
da je moč njegove krvi — kraljič na
jugu — kot govor o njem slovenska
prerokba, potegnil meč, da brani svo-
bodo svoje domovine, ne več pred
jugom, pred Osmani, marveč pred
severom, pred Germani. Potegnil je
meč z živo vero v pravičnost, s trdnim
upanjem v svoje ljudstvo, ki je bilo

glavni mizi mesto kot predsednik. Wilsona so pozdravljali navzoči z diskretnim ploskanjem. Stisnil je roko Clemenceauju in drugim uglednim članom raznih delegacij ter se vsedel ob desni strani francoskega predsednika. Ob 16:10 je ob napeti tišini vstopila petorica nemških pooblaščenec, katero je uvedel v dvorano starosta podvornikov ministrstva za zunanje stvari, in ki so zasedli svoja mesta ob koncu mize poleg japonskih delegatov.

Bilo je ob 16:10, ko je predsednik Clemenceau vstal in otvoril sejo. Nato je imel kratek nagovor, kjer je izvajal v glavnem naslednje:

Med vladami aliliranih in asociiranih držav ter nemško vlado je dosežen sporazum. Besedilo, katero se vam bo predložilo v podpis, je popolnoma enako onemu, ki je bilo izročeno nemškemu gg. delegatom. Prišel je trenutek, ko je treba izmenljati podpise. Iz teh podpisov izvira nepreklicna obveznost, izpolniti pošteno, zvesto in brez pridržka vse dolžnosti, ki jih nalaga mirovna pogodba. Čast mi je torej, pozvati gg. delegate, ki predstavljajo vlado nemškega cesarstva, da blagovolijo podpisati.

Tedaj so se nemški pooblaščenki dvignili s svojih sedežev, pristopili k mali mizici sredi dvorane, na kateri je ležal izvod mirovne pogodbe ter podpisali dokument drug za drugim. To se je izvršilo brez najmanjšega pripetljaja. Nato so podpisale pogodbo posamezne delegacije vseh aliliranih in asociiranih držav po vnaprej določenem redu.

Podpisovanje je bilo končano ob 16 uri 45 minut. V tem trenutku so se začeli prvi strelji salve iz topov; 101 strel je oznanil, da je mir sklenjen. Nato je povzel besedo zopet Clemenceau, ki je slovesno proglasil, da je mir med aliliranimi in asociiranimi državami sklenjen ter zaključil sejo. (Po LDU).

Pariz, 28. junija. Nemškemu delegatom so predložili štiri listine v podpis: 1. mirovno pogodbo, 2. pogodbeni zapisnik, 3. dogovor o levem renskem bregu in 4. o priznanju nove poljske države.

Pariz v slavu zmage.

Lyon, 28. junija. (Brezlično.) Povodom podpisa miru z Nemčijo je bil v soboto zvečer ves Pariz na nogah. Devet vojaških godb z bakljami je korakalo skozi glavne ulice mesta. (DDU)

Lyon, 28. junija. (Brezlično.) Francoska poslanska zbornica je v petek popoldne votirala kredit v znesku 4.300.000 frankov za proslavo zmage, ki jo bodo priredili dne 14. julija povodom francoskega narodnega praznika. Na sporedu stavlja je med drugim velika vojaška parada. Na čelu čet, ki bodo defilirale v vojni opremi skozi pariške ulice, bodo jezdili vsi trije najzaslužnejši francoski maršali: Foch, Joffre in Petain. (LDU)

Zgodovinska reminiscenca.

Sedanja Nemčija je podpisala mir v onem starem versailskem dvorcu, kjer je leta 1871. zmagovita Nemčija svečano diktirala poraženi Franciji svoje mirovne zahteve. V soboto se je istotam odigral zadnji akt velike in krvave drame. Pariz, zahrepenjeni cilj nemških vojskovodij, je postal Canossa nemški diplomaciji. Še pred enim letom so se Nemci za trdno nadejali, da zmagovito vkorakajo v Pariz in so bili ponosni na čudeže „debele Berte“, ki je iz oddaljenosti 120 km bruhalo pogin Parizu in njega prebivalstvu. Iz vrst zmagopojne nemške diplomacije so se čule besede o „trdem miru meča“. Predstavniki tedanje Nemčije tedanjega svetovnega nemškega imperija so izginili v morju pozabljenosti, a na njih mesto stopajo v Parizu na pozornico drugi glumači, ki naj odločajo usodo narodov.

Nauen, 29. junija. (Brezlično.) Nemško časopisje ugotavlja, da je 28. junij 1919, ko se je podpisala mirovna pogodba, dan obletnice umora avstr. prestolonaslednika in soproge v Sarajevu. (LDU)

Iz osvobojenega Korotana.

Nepopisno je bilo naše veselje, ko so jugoslovanske čete zasedle Korotan. V slovenskem Rožu so vsak večer goreli kresovi, razlegalo se veselo petje, streljanje in ukanje na čast tako dolgo in tako težko in željno pričakovanemu prihodu majke Jugoslavije. Jugoslavija naj živi, naj živi, naj živi na veke!

Težko je ležala trda nemška pest nad nami. Naši ljudje izgnani in zaprti, slovenski domovi izropani, v vedni negotovosti in nevarnosti za premoženje in življenje, brez vsake zveze z jugoslovanskimi brati, brez slovenskega časopisja smo živeli v nestrpnem pričakovanju, v vednem strahu in nemiru smo upali in se bali. Organizirani roparji so vladali nad nami. Tisti, ki bi morali skrbeti za red in varnost, so bili sami roparji in razbojniki. Kradli, ropali in zapirali so civiliste, v boju pa niso poznali nobenega usmiljenja ne z jetniki, ne z ranjenci. Sami so se hvalili, da delajo kakor Turki. Ljudstvo jih je imenovalo, ne Volkswehr, ampak Volksräuber in Volkspolizei. To so v resnici. Celo Nemci sami se jih boje. Govoril sem z Nemci v Celovcu, ne želijo si več nazaj svoje Volkswehr, ki zdaj v nemški Koroški nadaljuje svoje roparsko delo. Nemci sami želijo, da bi ententa zasedla celo, tudi nemško Koroško, da bi bili varni pred svojo lastno „Volkswehr“.

Žalostni smo bili, ker jugoslovani niso zasedli vse slovenske zemlje. Žalostni, ko smo slišali, da so se ustavili kmalu za Vrbo in pred Baškim jezerom, v razdalji 2 uri pred Baškim jezerom, v razdalji 2 uri pred Beljakom. To je sama lepa

slovenska zemlja in tudi nemško pobarvani Beljak spada v Jugoslavijo. Nemec dr. K. v Beljaku je sam rekel, da polovico prebivalstva v Beljaku tvorijo po nemškem sistemu importirani nemški uradniki, od druge polovice pa večina zna slovensko. Beljak je odprt proti slovenskemu delu dežele. Pretežni del priseljencev tvorijo slovenski okoličani in Žilani. Mesto živi od dežele, kamor dežela, tja spada tudi mesto. A zdaj naj izgubimo celó popolnoma slovensko beljaško okolico, Marija na Zili, Bače z jezerom, Loče, Šteben, Halovšče, Brnica, Št. Lenard, prelepa slovenska Ziljska dolina in slovenska beljaška okolica v smeri proti Vrbi naj postane nemška! To bi bil nezaslišan rop slovenske zemlje! To bi bila samoodločba nasilnikov, ne samoodločba narodov! Wilson je rekel 23. aprila t. l.: „Zdaj ne gre za interese, marveč za pravice narodov in držav“, a naša pravica je, da se uresniči zahteva „Slovensko zemljo Slovincem, ves slovenski Korotan Jugoslaviji.“

Politični pregled.

p „Klagenfurter Nachrichten“ so začele izhajati v Celovcu. List se tiska v tiskarni Mohorjeve družbe in zastopa stališče onih Nemcev, ki želijo sporazuma z Jugoslavijo. Uredništvo in upravnništvo se nahaja Feldpost Klagenfurt, Viktringerring No 3, Postfach.

p Izdajalci domovine. „Pravda“ poroča, da se bo obrnila osrednja vlada do entente s prošnjo za posredovanje, da izroči bolgarska vlada vse tiste, ki so za časa okupacije Srbije pomagali sovražniku kot konfidenti in denuncijanti. Kakor znano, je naša vlada zahtevala isto od Nemške Avstrije in Madžarske, ki ste obljubili, da izročite takoj vse te politične zločince, ki so sedaj po pristojnosti jugoslovanski državljani. Bolgarska vlada do sedaj še ni odgovorila na tozadevno noto.

p Velike demonstracije proti novi italijanski vladi. „Il Popolo d'Italia“ poroča, da so se vršile v Turinu velike demonstracije proti Giolittiju in Nittiju. Demonstracij se je udeležilo več tisoč meščanov. Karabinieri so nastopili z nasiljem in tolkli z golimi sabljami invalide in patrijote. Demonstracije so se končale pozno ponoči. Tako razumevajo v Italiji sporazum z jugoslovani. Nova italijanska vlada bo morala ali slediti Orlandu ali pa odstopiti. Zasljepljenost italijanske javnosti je velika.

p Orlando zapušča Italijo. Bern, 29. junija. (Pos. por.) Iz Milana poročajo „Daily Express“, da se namerava bivši ministrski predsednik Orlando odpovedati vsem javnim funkcijam in se izseliti s celo svojo družino iz Italije.

p Sarajevski atentat. „Morning Post“ priobčuje iz Berlina sledečo brzojavko: Maksimilijan Harden je v svojem pismu o krivdi nemške vlade priobčil v „Zukunft“ brzojavko, ki jo je poslal iz Sarajeva von Wesner notranjem ministru na Dunaj. Wiesner je bil poslan v Sarajevo, da preišče sarajevski atentat. Brzojavka se glasi: „Ni nobenega dokaza ne o vednosti, ne o udeležbi, ne o pomoči za pripravo atentata s strani srbske vlade. To je brez vsakega dvoma. Nasprotno so razlogi, ki pobijajo to domnevo.“ Brzojavka je datirana z dne 13. julija 1914 in je ostala tajna. Deset dni potem, ko je bil ovržen vsak sum o udeležbi belgrajske vlade, je bil predan ultimat. Sedem dni pred prihodom Wiesnerjeve brzojavke pa je vojni svet v Potsdamu sklenil priprave za vojno, kjer se je računalo tudi z Rusijo. Nemška vlada je zakrivila svetovno vojno in prevarila svet z izmišljenimi vestmi.

Pokrajinske vesti.

kr „Deutsches Haus“ v Celju se imenuje po poročilu „Cillier Zeitung“ odslej „Hotel Union“, ki naj se vodi po internacijah novih lastnikov v internacijskem smislu.

kr V koncertu g. Cirila Ličarja klavirskega virtuozna in gdč. Jelice Sadarjeve, pevke, v sredo, dne 2. julija v Nar. domu v Celju, ob 20. uri se bo proizvajal sledeči program: Gdč. Sadarjeva bo pela pesmi: Zakaj? — Kdor hrepeni kot jaz! — Zapoj mi pesem, o mati! od Čajkovskega, nadalje po eno arijo iz Puccinijeve opere Toska in Dvočakeve opere Rusalka, Zajčevno pesem: Vir in novi skladbi Josipa Pavčiča: Dve uspavanki. Gdč. Sadarjeva je ena izmed najodličnejših učenk mojstra Hubada, vrhunskega razpolaga z zelo obsežnim, jako izrazitim organom. G. Ciril Ličar bode igral: Rachmaninoff, Prelude in Polchinelle, V. Novaka dve Eklogi v narod. tonu, Dvočakov Bachanale in Chopinov Scherzojv B-mollu. Torej prvovrsten umetniški program. Vstopnice v predprodaji Goričar & Leskovšek v Celju.

kr Celje. V listih smo čitali te dni odlok deželne vlade, poverjeništra za uk in bogočastje, s katerim se z jezenskim tečajem opuščajo nem. gimnazijske paralelke v Mariboru in v Ptaju, v Celju so oficijelno že razpuščene ustanovi se pa za vse nemške dijakke nemška realna gimnazija v Ljubljani. Nočemo se lotevati vprašanja ali humanistična ali realna gimnazija, kaj je boljše za vzgojo, ni nam pa vsledno, kaj je za nas v Celju praktičnejše. Celje ima samo jedno srednjo šolo, dosedaj humanistično gimnazijo, mi smo brez realke in brez učiteljske ter tudi na kaj več v doglednem času ni misliti. Treba nam torej gledati, da Celje kot središče obsežnega okrožja šolsko ne zaostane. V smislu imamo eventuelno preosnovno obstoječe humanistične gimnazije v realno gimnazijo

uverjeno do prislovice: da Bog čuva Srbijo. Kot povodenj sta planili dve velesili nad ta narod, da pomandrata v prah njega in njegove otroke. Strašno je bilo gorje ali to gorje je bila tudi zadnja postaja križevega pota. Upanje naroda ni bilo varano: Pravica praznuje zmago, krivična sila je ponižna. Duh Dušanov in Lazarjev je zavel s Kosovega polja in pritegnil k sebi še dva brata: pleme hrvatsko in slovensko. — Vidov dan ni več dan žalne smrtni obletnice — Vidov dan je dan vstajenja in življenja.

Vprašamo sedaj: Ali imamo tudi mi Slovenci, ki danes prvič praznujemo Vidov dan, ko so ga prej praznovali samo duše tiho skrivaj, same v sebi, hrepenjenja polno — ali imamo mi kaj dolžnosti in ali imamo mi kaj pravice praznovati Vidov dan?

Naše pleme ima dolžnosti, da praznuje Vidov dan — dolžnost hvaležnosti do bratov Srbov. Zlepa ne moreta biti dva brata tako kruto ločena, kot smo bili Slovenci od Srbov. Politika razdvoja, politika imperija, lističnega zusužnjevanja-vse nas je trgalo, vse ločilo. Da ni bilo v srb-

skem narodu take silne vere v zmago in svobodo, nikoli bi mi ne bili oti. Ko je padlo jezero junakov na Kosovem — so padli tudi za nas, ko so hajdukovali stoletja po balkanskih gorah in šumah, so stradali, trpeli in mrlj tudi za nas. Brez Vidovdanske večno žive misli bi nam ne bila nikoli prisvetila zarja svobode. Za 50 morda za 100 let bi zgodovina morda že pisala: Bili so Slovenci in jih ni več. Dolžnost hvaležnosti nas torej veže, da se pridružimo bratom Srbom in jim častimo: Konec je žalostne sedmine, konec turškega jarma, konec germanških krivic. Na Kosovem žari solnce svobode, njegovi žarki segajo do nas in svetijo tudi nam. Kam svetijo? V naše duše svelijo, da se osvetijo in spoznajo Vidov dan nad seboj.

Zakaj tudi mi smo imeli svoje Vidove dni le žal, da se jih naša narodna duša — ali iz obupa ali je bila prešibka — niti z eno vrstico svoje pesmi ne spominja. Ali ni bil naš Vidov dan, ko je razpalo Samovo kraljestvo? Ali ni bil naš Vidov dan, ko se je Mažar zari kot zagoz-

da med nas in severne brate ter je razpalo. Velikomoravska država? Ali ni bil strašen Vidov dan, ko je na Moravskem polju Nemec Habsburg premagal Přemysla Otokarja, kralja Čehov in Slovincem ter nam podrl most do njih? Ali ni bil Vidov dan, ko smo bili poslej pravo barantavsko blago med velikaši in potentati? V tej barantiji pa se nam ni godilo kot junakom na Kosovem, ki so padli hrupoma in kupoma kot junaki za domovino. Slovenci so padali kot otrovanci. Ud za udom so zastrupljali sovražniki, kos za kosom so trgali z našega telesa, vas za vasjo je grabil tujec.

Vsi smo bili priča, kaj se je godilo zadnja desetletja. Vsako važno in odgovorno mesto nam je izvil iz rok tujec — leto za letom sami porazi in bodimo le odkritosrčni — nočem soditi, če je bilo to iz obupa ali vsled sile — in vsakdanjega kruha izdajavstva — resnica je, da je začel kliti med nami duh hlapčevstva. Kak duh? Ni to duh svobodnega gospodarja, ki iz ljubezni do zemlje, do grude in do zārada tudi

strada, prenaša žrtve in živi v samoodpovedi. ne to je bil duh hlapčevski, ki ne pozna domovine, ne pozna naroda in išče samo polno skledo: Uoi bene ibi patria — polna skleda ti si moja domovina — to je geslo hlapčevstva. Srbi so bili sužnji, hlapci niso bili nikoli. Pri nas je višja sila dogajala, da se je hlapčevalo v uradu in soli, na leci in v kasarni. Že so začele prve kapljice tega strupa prodirati v široke ljudske plasi, ko je izbruhnila svetovna vojna, ki je v strašnih krivicah probudila narodo do duha, da je izbruhnilo kot vulkan, ko je udarila med nas majniška deklaracija in se je narod v svojem zdravem jedru takoj zavedel in se pravilno orientiral, da mu sije svoboda od juga, od severa pa da mu žuga smrt. Naš narod je pahnil od sebe hlapčevsko skledo in segel po obleki svobode.

Toda na našo žalost ni še povsem jasno nebo naše svobode. Kot je Muratova kriva sablja žugala Kosovemu, žuga sedaj diplomatsko pero iz Pariza, da nam ustvari novo Kosovo v Korotanu in ob Jadranu. Ni še to dovršeno dejanje, ali upanje se krči — toda do

in razširjenje obstoječe deške meščanske trirazrednice v štirirazredno meščansko šolo. O vsem tem treba, da poklicani činitelji pravočasno razmislijo. Nemške meščanskošolske sporednice so zdravemu razvoju šolstva pri nas kar v napotje, njih neopravičeni nadaljnji obstoj bi bil predragocen luksuz, ki bi po nepotrebnem obremenjeval našo blaginjo, gojencem in gojenkam pa, ki hočejo pri nas živeti in delati, bi bile nemške paralele samo v škodo. Za tujo državo pa pri nas šolstva ne bomo vzdrževali.

Celje. Hvaležni smo "Jugoslaviji", da je podrezala vlado, zakaj nam tako dolgo ne pošlje novoimenovanega okrajnega glavarja. Notica v "Jugoslaviji" je imela takoj uspeh, kajti že 26. junija je g. dr. F. Zužek nastopil svoje mesto. Okrajni glavar je v Celju, kjer so še zmeraj vroča tla, nujno potreben da bo z odločnostjo in jekleno voljo skrbel za blagor naroda in okrepitev državne misli.

k Celje. Na kralja Petra cesti, našprotni trgovine g. Anton Kolenca, (preje podružnica Adlerjeve papirne trgovine) je otvoril papirno trgovino g. Ivan Bovha iz Celja. Slavnemu občinstvu ga toplo priporočamo.

kr Celje. Na tukajšnji gimnaziji so maturirali z odliko: Ahtik Ivan, Kokošinek Ivan, Praprotnik Stanko, Rojnik Ivan, Salmič Rafko, Sancin Savo, Turk Fortunat. Enoglasno: Ferlež Iv., Flajs J., Guzej Jurij, Kamovšek Vinko, Lesjak Jurij, Modic Slavo, Modic St., Miciak Niko, Ravter Franjo, Rovar Ljudevit, Sernčar Franjo, Sparhak L., Trobej Jože.

kr Celje. Slovenski napisi morajo povsod na svetlo do 1. julija 1919. Nemčurka zagrizenost pa še vseeno živi, kar naj nam priča sledeče: Hotel "Stadt Wien" je bil dolgo časa brez vsacega napisa in sedaj, ko se približuje postavno določen čas, za slovenske napise, si pusti naslikati posestnik hotela, gotovo trmoglav zaslepljenec, da ga ne imenujemo drugače, francoski napis "Grand hotel de l'Europe". Slovenski napis ga očitno bode v oči. Pristojne oblasti, prosimo, da se ozrejo malo na takšne ljudi ter jim dopovejo, da smo v Jugoslaviji in se ne puste dalje smešiti od zaostalih ptičev, germanskih naseljencev in od nemčurkov.

kr Celje. 4. julija zvečer priredi podružnica CMD kres na Starém gradu. Poleg kresa bo tudi umetni ogenj, petje in godba. Ker je dobiček namenjen prepotrebni CMD, pridite v obilnem številu.

kr Celje. Magistrat je izdal na redbo, da morajo imeti od 1. julija naprej vsi trgovci in obrtniki pr merne napise. Rok je z današnjim dnem potekel, ali bo znal magistrat z vso energijo varovati svojo avtoriteto napram onim, ki hočejo z renitenco kaj doseči?

kr Celje. Vpisovanje v I. razred državne gimnazije bo dne 5. julija in 16. septembra.

o bupa se skrčiti nesme. Petsto let so Srbi oplakovali Kosovo, pa tudi trpeli in mrlj zanj. Učimo se tudi mi ljubiti naše Kosovo — zanj trpeti zanj se žrtvovati in zaupati v pravico, ki se bo skozi trpljenje po ljudski duši prerila do zmage. Pride dan in prišel bo gotovo, če ga bomo vredni, ko bo današnji praznik, Vidov dan, praznovan brez sence in brez žalosti. Zato proč vsako sled hlapčevskega duha in zdetanje po polnih loncih egiptovske sužnosti in bodimo, kot poje srbska pesem o Kosovem:

Da iz neba plaha kiša padne
nigdje ne bi na zemljicu pala

Več na dobre konje in junake —
da torej tudi kapljica najdrobnejšega
dežja ne izsledi med niti enega nezavednega moža s hlapčevskim duhom,
ampak najde v nas samo dobre, domovini zveste junake-poštenjake.

kr Ptuj. Sprejemni izpit za prvi razred drž. gimnazije se vrši dne 5. julija.

kr Celovec. Tukajšnje okrajno glavarstvo vodi Slovenec okr. glavar dr. Ferjančič.

kr Maribor. Vpisovanje na žensko učiteljsko šolskih sester za prvi letnik se vrši 4. julija od 8. do 12. Popoldne istega dne ob 14. se pa začne sprejemni izpit.

kr Maribor. Glasbena Matica. Pripravljalni odbor vabi v ljudno vse dosedanje pevce k zelo važni skupni seji, katere se vrši v sredo, dne 2. julija 1919 ob 20. uri v restavracijskih prostorih "Narodnega doma". Nikdo naj ne izostane.

Je "čiščenje" potrebno?

"Obmejni Branik" priobčuje sledeči dopis: V zadnjem času so se pojavili različni poskusi, delati opozicijo v javnem mnenju zoper takozvano čiščenje, to se pravi, iztrebljenje nemčurstva, posebno odslovicev nemških in nemčurških elementov, iz javnih uradov. Navajajo se z vso zgovornostjo in gostobesednostjo nemškega kapitala vsi mogoči razlogi zoper ta "barbarizem". V dokaz, da smo še veliko prepočasni in prebojazljivo postopali proti tujim elementom, hočem podati samo en zgled. V Mariboru je uradno val notar dr. Konrad Stücklinger. Imam pred seboj različne pogodbe, katere je napravil v mesecih januarju, februarju in marcu tega leta s slovenskimi strankami. Sestavlja je vse v nemškem jeziku in napisal v klavzuli: "... deutsch verlesen, dann wort- und siangetreu slowenisch übersetzt, die Parteien haben ihn bestätigt" itd.

Torej še v svobodni Jugoslaviji naj ubogi slovenski kmet podpisuje listine, katere ne razume in se mora zadovoljiti s tem, da mu notar tolmači v maternem jeziku, ki je vendar državni jezik.

In take ljudi naj po mnenju nekaterih "zastarelih" gospodov menda zopet nastavljam? — Pritrdimo popolnoma našemu dopisniku in pripomnimo, da naj bi pustili krmiljarji stare Avstrije, sedaj krmilo onim, ki so vzrasli v novem duhu. To kar so delali Nemci in Madžari na tuji zemlji, bode sedaj vendar dovoljeno delati nam na lastni zemlji. Ako nečemo doživeti Avstrije v drugi izdaji, mora biti naša zemlja čista in naš človek mora imeti na lastni zemlji vse pravice in predprave in naj bode to kmet, delavec ali kdo drugi.

Pozor!

Naročnikom, katerim z današnjim dnem poteče naročnina, smo priložili tej številki položnice in prosimo, da takoj obnovijo naročnino.

"Jugoslavija" stane za celo leto 84 K, pol leta 42 K, četrta leta 21 K in za en mesec 7 K.

Milan Skrbinšek:

Slovensko gledališče v Trstu v sezoni 1918/19.

Posebno, ko sem imel v Martinčiču, mladem izvanredno nadarjenem Hrvat, ki sem ga zasledil na varaždinskem odru, izvrstnega zastopnika, in ker sem imel vrhutega priliko ravno s podelitvijo teh ulog skrbeti za nadaljni razvitek tega igralca. Le najtežje, oziroma najkočljivejše vloge sem igral sam. Poljanca, ki bi mogel začeti radi svoje monotomnosti doigočasiti, če ni zmožen še zadosti finega diferenciranja v svoji igri, in pa Lesovina, ki je, rekel bi podčrtana sudermanska figura, ki zavede igralca kaj rada v vsiljivo, puhlo teatraliko.

Kakor rečeno, sem torej v splošnem mogel uresničiti svoj program. Ali sezona bi bila mogla biti še vse drugačna, če bi ne bile nastale ovire, povzročene po svetovno političnih razmerah, ki so sprva otežkočile in pozneje celo čisto onemogočile tržaškemu odru se našlanjati v izbiri repertoarja na arhiv in garderobo ljubljanskega

"Jugoslavija" se je s svojim neustrašenim narodno radikalnim pisanjem vsepovsod zelo priljubila ter bo svojo nalogo vedno zvesto izpolnjevala. Ostanite ji zvesti vsi dosedanjí naročniki ter pridobivajte še novih!

Dnevne vesti.

dn Regentovo potovanje v Slovenijo. Kakor poročajo iz Beograda, bi moral regent Aleksander te dni nastopiti službeno potovanje v Zagreb in Ljubljano. Potovanje se je preložilo na poznejši čas.

dn Zagreb brez plina. Vsled pomanjkanja premoga je Zagreb od sobote naprej brez plina. Sobotni večerni listi niso mogli iziti. Premog iz Čehoslovaške pričakujejo v 14 dneh.

dn Finančno upravno sodišče v Zagrebu. Za Hrvatsko, Slavonijo, Medžimurje in Reko je ustanovljeno začasno finančno upravno sodišče s sedežem v Zagrebu.

dn Grozen zločin. Iz Splita poročajo: Jozo Stanković iz Trebinja se je sprl s svojimi domačimi radi razdelitve volne. Vzel je sekuro in začel udirati na desno in levo. Na mestu sta ostala mrtva oba njegova strica in žena, ki je bila tik pred porodom. Po umoru je Stanković zmetal trupla pred hišna vrata, jih pokril in se javil orožnikom.

dn Žalostno, toda resnično. V Hamburgu je prišlo 25. t. m. do velikih nemirov, ki so nastali vsled razkritja, ker izdeluje tovarnar Jakob Heil konzerve iz pasjih in mačjih ostankov. Množica je ušla v tovarno in pretepla lastnika in druge nameščence v tovarni. Razburjeno ljudstvo je prisililo tovarnarja, da je moral jesti surovo meso, nakar so ga vrgli v reko, iz katere se je rešil s pomočjo policije. Medtem so se nemiri v mestu razširili. Množica je izropala trgovine z jestvinami. Vladne čete niso mogle napraviti reda.

dn Novi člani belgrajskega narodnega gledališča. Za belgrajsko narodno gledališče so angažirani A. Gavrilović, dosedanjí člani gledališča v Osijeku Iv. Mirjev, član zagrebškega gledališča in Vesnić, ki je nedavno gostoval v Zagrebu in Novem Sadu.

Ljubljanske vesti.

1 Dr. Brejc odpotuje v Beograd. Predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Brejc odpotuje v najnih poslih v Beograd, vsled česar odpadejo v torek običajni sprejemi.

1 Poslovilni večer Hinka Nučiča se vrši danes 1. julija v Ljudskem Domu ob 20. uri. Za ta večer si je izbral Nučič Heyermanusov Kittchenbum (Amnestija); igro, ki jo je spisal pisatelj, ki ima Noblovo literarno nagrado. V živem in resničnem dialogu se vrste pred nami zločinci in Nučič igra kar pet ulog. V maski, v igri, v

govoru in glasu, v karakterizaciji in kretnjah je to pet različnih figur, ki so povsem nepodobne druga drugi. Največji nemški karakterni igralec Schildkraut je s to igro prepotoval pol Evrope in žel triumfa kot umetnik. Ako stori to Nučič po Jugoslaviji, bi zaslovelo njegovo ime v zadnjo gorsko vas. Ženske vloge igra ga. Borštnik-Zvonarjeva, naša prva umetnica. Izkažimo s polnoštevilnim obiskom Nučiču priznanje, ki mu gre. Predprodaja vstopnic se vrši v knjigarni L. Schwentnerja in na večer predstave ob 19. uri v Ljudskem domu.

1 Gremij trgovcev v Ljubljani opozarja svoje člane, da ima v svoji pisarni Gradišče 17/1 nekaj vzorcev Plumetis vezenin in tkanin. Kdor se za te vzorce zanima, jih lahko pogleda v uradnih urah.

1 Nesramna verižnika. Ne pretekamo se z g. Milanom Hočevarjem, lastnikom protokolirane tvrdke in trgovine z milom na debelo. Njegov značaj pojasni razsodba kazenskega senata tukajšnjega deželnega sodišča, ki bo v kratkem objavljena v vseh slovenskih dnevnikih. Dovolj!

Narodno gledališče.

Operno gledališče:

1. julija, torek, "Postiljon iz Lonjumeau". Abonem. A 70.
2. julija, sredo, "Madame Butterfly". Abon. C2/67.
3. julija, četrtek, "Boheme". Izven abonma.
4. julija, petek, "Postiljon iz Lonjumeau". Abon. B 70.
5. julija, sobota, "Madame Butterfly". Izven abonma.
6. julija, nedelja, "Prodana nevesta". Izven abonma. (Slavna predstava je bila odigrana 25-krat v tej sezoni.)

Proslava Vidovega dne v dram-skem gledališču. Po krasnem nagovoru pisatelja Fr. S. Finžgarja je sledila za našo proslavo Vidovega dne primerna Meškova dramatska slika "Na smrt obsojeni". Igrali so jo po prvem rokopisu, črtanem zelo po avstrijski cenzuri, da je drugo dejanje skoro čisto odpadlo. Igrali so splošno dobro. Gelb g. Danila je bil naraven prevzetnež, njegov pisar g. Ločnik pa razmeroma zelo dober izraževalec neznačajneža, ki se pusti zapeljati iz osebnih koristi. Ga. Juvanova je podala Kristino, kakoršno si je zamislil pisatelj. Drenovčev Ivan je bil dober. Plutov kočar pristen in zasluži posebno pohvalo. Seljanka ge. Bukšekove primerna Gregorinova kaplan in Prekov nadzornik sta bila v redu. Gosp. Železnik v vlogi učitelja je bil menda brez potrebe malo preveč žalosten, drugače pa je nastopal, kakor vedno, z njemu lastno rutino v primernih vlogah. Prekov pastir zelo dober. Režija uzadovoljiva. Po drugem dejanju je občinstvo dolgo ploskalo navzočemu avtorju in ga pozdravljalo. —

Pridobivajte novih naročnikov!

gledališča. Posledica tega je bila, da se mnogo dramskih del, ki sem jih imel na svojem programu ni moglo spraviti na tržaški oder. Manjkalo je na ta način predvsem zadostne raznolikosti, kajti navezan na reven tržaški arhiv in garderobo nisem mogel vpriporiti n. pr. iger kakor Jurčičevega "Tugomera", Gogoljevega "Revizorja", Shakespeareja, ne Volierja in ne Sofokleja ter druge. In tako so morala izostati med drugim predvsem sledeča dela: "Hamlet", "Beneški trgovec", "Otello", "Tartuffe", "Namišljeni bolnik", "Georges Dandin", "Edip", "Antigona", itd. Ali tudi v modernem repertoarju ni bila mogoča tista pestrobarvnost, ki je pri vsej njegovi sistematični sestavi potrebna. Opomogel sem si nekoliko z lastnimi prevodi, ki sem jih izvrševal sproti, tako Petrovičev "Mrak", Hrenove "Strahove", Schönherjevega "Ženo vraga" in Wildganovo "Uboštvo". Zelo rad bi bil seznanil tržaško občinstvo, ki je s takim razumevanjem sledilo predstavam "Strahov" in "Očeta", intenzivnejše z Hrenom, Strindbergom in Wedekindom. Od Francozov sta mi

bila pri srcu z gotovimi deli posebno Musset in Courteline.

Velika škoda za naša gledališča je bilo od nekdaj dejstvo, da se je našel le redkokdaj človek, ki bi bil prevajal iz nemške, predvsem slovenske in tu v prvi vrsti ruske literature. A to bo zdaj gotovo drugače, saj je bilo precej takšnih ljudi v večletnem ruskem ujetništvu, ki so se tam zanimali za rusko literaturo vobče in za dramskično še posebej, in znano mi je, da so nekateri prinesli iz ujetništva že izvršene prevode s seboj, in ti bodo gotovo prevedli še marsikaj. Potreba je velika. Ali tudi iz srbohrvatske, poljske in češke dramske literature je bilo dosedaj vse premalo del na naših odrih. Naslanjali smo se vse preveč ne repertoar nemških gledališč. Vprizoritev kakšnega slovenskega, posebno pa slovenskega dela je bilo že dogodek. To je postalo vsaj v hotenju že tekom prve sezone med vojno drugače. V Trstu sem storil v tem oziru, kar je bilo mogoče. Ali radi onih gori omenjenih težkoč se je igrala marsikatera stvar, ki je rajši ne bi bil videl na našem odru. (Dalje.)

Roparski umor na Jesenicah.

Ljubljanska porota.

Pred ljubljansko poroto se je večeraj pričela na dva dni določena obravnava proti Antonu Završniku zaradi roparskega umora na Jesenicah, ki je bil dne 10/2. 1919 izvršen na prekupčevalcu Josipu Omejcu, kar je vzbudilo med jeseničani veliko, napeto senzacijo. Poslušalske klopi so nabito polne vsled reklame in senzacije. Predsednik porotnega dvora g. Fran Regally je v svrhu razumevanja zelo zamotanega položaja dal izgotoviti dva situacijska krajevna načrta, enega splošnega glede Jesenic in enega podrobnega glede jeseniškega kolodvora. Obtoženec je srednjevelik mladenič, bledega obraza, kostanjevih, lepo počesanih las, v sivi vojaški bluzi z železničarskim kolesom na ovratniku in v črnih hlačah. Pri zaslišavanju nepremakljivo stoji, držeč roke ob šivih.

Sodni dvor je sestavljen: predsednik Fran Regally, prisednika: Andolšek in Anton Nagodé, dež. sodna svetnika. Državni pravdnik: dr. Ogorrevc, zagovornik: dr. Fran Ažman.

Osební podatki. Na zadevna vprašanja predsednikova odgovorja obtoženec: Rojen 1. 1893. v Pasjem pri Skali (Štajersko), sam ne ve, kam je pristojen, r. k., samski, zakonski sin, klepar, ima ljudsko šolo. Premoženja nima. Oče + Josip, Mati Neža. Predsednik: Kako se je mati preje pisala? — Obit.: Ne vem! — Predsednik: „Zapomnite si, da se je pisala mati Jezernik.“ Kaznovan je bil večkrat, enkrat na 3 leta in pol zaradi ropa pred celovško poroto. Kazen je prestal 6. junija 1916, nakar je odšel k vojakom. Pred polomom je vstopil na svet svojega brata kot klepar v kurilnico jeseniškega državnega kolodvora. Na Jesenicah je imel svojo ljubo Nežiko Šlibar, s katero se je nameraval poročiti.

Po navedbi teh podatkov prečita zapisnikar obširno

obtožnico:

Josip Omejc je živel že več let na Jesenicah, kjer se je bavil s prekupčevanjem. Bil je dobrodušen in splošno spoštovan. Imel je to slabost, da se je rad pobahal z denarjem, kadar ga je nosil v večjih svotah pri sebi. Na večer 10. februarja 1919 je v Tavčerjevi gostilni, kjer je stanoval in obedoval, čakal, da je prišla 7. ura, na kar je odšel, ko je poprej domačim povedal, da čaka nekoga radi kupčije. Pri odhodu je še naročil, da ga naj njegova ljuba, katero je pričakoval radi perila, počaka, ker se bo kmalu vrnil. Toda ni ga bilo več nazaj.

Drugo jutro pa je našel Vladimir Rožič okoli pol 10. dopoldne na občinski cesti za Kurjovasjo na Jesenicah truplo moškega, ki se je pozneje agnosciralo kot Omejčevo. Bilo je od treh krogel zadeto in že popolnoma mrzlo. Listnice so ležale poleg njega brez vsacega denarja. Brezdvomno je bil torej na njem izvršen roparski umor.

Ob pol 8. zvečer je videl železniški uslužbenec Janko Jensterle, prihajajoč iz službe, obdolženca v družbi Omejca, ko sta šla ravno čez tir železniške postaje na Jesenicah v smeri proti Humrovi gostilni na drugo stran kolodvora, kjer se prične občinska cesta za Kurjovasjo. Kakih 10 minut pred osmo pa sta Josip Svetlin in Fran Pernuš, stoječa ob mostu, vodečem čez Savo, videla prihajati v temi dve osebi, od katerih je Svetlin spoznal Omejca in ga pozdravil, dočim je druga oseba v temi ostala ne-spoznana.

Pernuš, ki se je od Svetlina takoj potem ločil, a je ostal potem še nekaj časa na prostem, je slišal kmalu potem, in sicer še pred osmo uro dva strela zaporedoma, tretjega pa v presledku kakih štirih sekund. Ker se je takrat mnogo streljalo s puškami, se mu to ni zdelo sumljivo. Nadpoštar Robert Tominc je okoli osme ure čul po strelu urno prihajati po omenjeni občinski cesti in sicer na mestu, kjer

vodi med vrtovi za savskim mostom, vsled česar jo imenujejo „ulico“, neko osebo, katero je le spoznal kot moškega in ki je končno pričel teči, kakor da bi hotel še večerni vlak proti Ljubljani v zadnjem hipu dohiteti, kar se mu je tudi lahko posrečilo, ker se je Tominc drugi dan pričel, da je vlak mesto ob 8. uri 22 min. ob 8. uri 32 min. odšel.

Završnika je železniški uslužbenec Ivan Gašperlin videl isti večer ob 8. uri 20 min. pri blagajni za listke, na kar se že radi tega dobro spominja, ker je bila blagajna že zaprta in je tudi pogledal na uro nad blagajno, misleč si, da je že zadnji čas. Završnika je tudi ogovoril, pa ni dobil odgovora.

Glasom izpovedbe Ivane Tavčer je Josip Omejc njo pri odhodu okoli pol 8. zvečer naprosil, naj naroči njegovi ljubi, ko pride po perilo, da ga počaka, ker pride tekem pol ure nazaj. Ker se pa to ni zgodilo in ker splošno znanega Omejca po istem času, ko so ga videli Jensterle, Pernuš in Svetlin, v isti smeri, kjer so ga našli drugo jutro mrtvega, v spremstvu obdolženca, ni nihče več videl, pač ne more biti dvoma o tem, da se je na njem izvršil umor, kmalu po njegovem odhodu.

Kdo je izvršil umor?

Dejstvo, da je bil Anton Završnik njegov spremljevalec za kraj umora, jasno spričuje, da je dejanje zamogel le on izvršiti.

Obdolženec odločno taji, da bi bil on Omejca umoril. Toda njegov zagovor se preminja pri vsakem zaslišanju, nikoli pa se ne vjema z izpovedbami prič. V glavnih potezah se zagovarja, da se je z Omejcem sešel kritičen večer na kolodvoru na Jesenicah, ko je kupoval listek za vožnjo na Javornik, na kar je isti odšel, on sam pa odšel na peron, kjer se je mudil v družbi četovodje Mihe Vojske, neposredno pred odhodom vlaka pa se je pogovarjal še s strojevodjo Jankom Urhom, na kar je vstopil v vlak in se odpeljal na Javornik. Miha Vojska pa je izpovedal, da je na večer 10. februarja 1919 sicer parkrat videl obdolženca pri kolodvoru, da pa se je okoli pol osme ure zvečer izgubil neznan kam, in da ga je potem šele vnovič videl, ko je prihitel od blagajnice v trenutku, ko se je vlak že pričel premikati proti Javorniku. Janko Urh istotako potrди, da je zagledal obdolženca kako minuto pred odhodom vlaka, kar mu je dobro v spominu, ker mu je vzel celo dozo, proseč ga za eno cigareto, in vstopil na vlak, da on sam ni imel ničesar kaditi. Kje da se je nahajal ob času, ko je zapustil Vojsko ne more pojasniti. Odločno pa zanika izpovedbo priče Jensterle, da bi bil šel v družbi Omejca čez tir proti Humrovi gostilni.

Koliko gre vere obdolženčevem zagovoru sledi iz njegovih navedb, da on sploh ni imel nikdar z orožjem opraviti in da se na isto ne spozna. Albin Slamnik pa potrди, da je ob času demobilizacije pri njemu na domu v Zirovnici razkazoval ustroj pištole repetirke, s katero je tudi streljal. Prvotno je tudi tajl. Ravno priča Janez Erbežnik pa je tudi potrдіl, da je imela dotična pištola 9 mm kaliber, in so se glasom izvedeniškega mnenja oddali iz takega orožja strelji proti Omejcu, v kojega bližini sta se našli še dne 11. februarja 1919 dve stročnici, s katerimi se ujema tudi krogla, katero so orožniki izkopali na lici mesta. Da je postala ta izpovedba Janeza Erbežnika za obdolženca pogubna je tudi on takoj spoznal, vsled česar taji, da bi bil kritičen večer samokres nazaj prejel. Pričel je tudi simulirati blaznost, in ko je spoznal, da se ta poizkus ne obnese pričel je na koncu preizkave zavračati sum na neko popolnoma neznanu osebo po imenu Reindl, češ da ga je ta zvabil in ustrelil v bližini dveh koč na občinski cesti. Sumljivo je tudi, da je obdolženec po novem letu brez vsakega povoda nalagal Franceta Ogrizek,

da mu je bilo 3500 kron ukradenih iz kovčega, in da ni izključeno, da je hotel po umoru plačilo dolga po 1200 kron in eventuelno druge izdatke od vropanega denarja na ta način opravičiti, češ da je ukradeni denar našel, ker je bil le založen.

Ker vsi dokazi jasno kažejo na obdolženca kot storilca, ki ne more izkazati, kje da se je nahajal v kritičnem času ko se je izvršil umor, dočim je njegov zagovor, da se je nahajal tedaj na kolodvoru ovržen.

Zaslišanje obtoženca.

Po prečitani obtožbi opozarja predsednik Regally obtoženca: „Opozarjam Vas, obtoženec, da govorite resnico, kar Vam olajša položaj. Če pa se ne čutite krivega, govorite tudi popolno resnico, kako se je godilo.“

Obtoženec: „Prosim, jaz nisem izvršil!“

Zagovor obtoženčev traja nad poldrugo uro. Obširno pripoveduje vse podatke o svojem delovanju in nehanju, o svojem predživljenju, kleparstva se je naučil v ječi. — Predsednik: „Kako je bilo tisti dan, ko je bil Omejc ustreljen?“ — Obtoženec podaja obširne podatke o vseh svojih korakih kritičnega dne. Ob 5. uri popoldne je zapustil delo v kurilnici, omenja vse osebe, s katerimi je prišel v dotiko zvečer in kritični trenotek, nanovo in jasno omenja sestane z nekim Reindlom iz Celovca, kateremu je prodal revolver isti večer pred dogodkom; revolver je imel shranjen pri gospej Erbežnik na Savi, kamor ga je šel iskat. Potem se je pri tovarni razstal z Reindlom, ki je šel proti Kurji vasi, oni pa po glavni cesti proti kolodvoru. Reindl mu je omenil, če vidi Omejca, naj mu pove, da naj pride na dogovorjeno mesto, kjer sta zadnjič spravila tobak in da mu bo dal kamašne in usnje, kakor obljubljeno. Reindlu je izročil obtoženec nenabasan revolver brez municije.

Obtoženec se je sestal z Omejcem na kolodvoru in je Omejca spremljal do prvega tira. Odločno zanika izpovedbo priče Jensterle, da bi bil šel z njim preko tira proti Humrovi gostilni. — Drugi dan je odšel s sanmi po pohištvo, katero je dal naročiti pri mizarju Gogoli na Bledu, ker se je v kratkem nameraval poročiti. — Zagovornik: Govorite resnico! Ali ste ta dan rabili denar za pohištvo? — Obtoženec: Nel — Zag.: Kako ste bili oblečeni? — Obit.: Tako kot sedaj! In še kratko sukajo. Na glavi kapo! Protokolarično se slednjič ugotovi, da je današnji obtoženčev govor povsem nov in da se bistveno razlikuje od obtoženčevega zagovora v preiskavi. Na zadevno vprašanje predsednikovo obtoženec jasno in krepko odgovarja: „Jaz sem mislil, da me izpuste. Obljubil in dal sem besedo Reindlu, da ne povem glede Reindla nikomur. Nisem hotel prelomiti besede!“

Pri hišni preiskavi na obtoženčevem domu in v stanovanju njegove ljube niso našli ničesar sumljivega in tudi ne, kar bi bila Omejčeva last.

Izvedeniško mnenje.

Izvedenec dr. Kogoj, zdravnik na Jesenicah poda svoje izvedeniško mnenje glede umorjenega Omejca. Z dr. Pečnikom sta truplo obducirala, koliko časa je bilo truplo ležalo, sklepa, da noč in dan. Zjutraj ob 9. so bili že znaki mrliških lis. Ustreljen je bil iz neposredne bližine. Prvi strel je šel skozi srebrni ročaj palice, katero je moral Omejc držati visoko ob desni rami, prešla je skozi desno stran in skozi srce, kar je moralo imeti za posledico takojšnjo smrt. Isto mnenje odda dr. Pečnik.

Besedni dvoboj.

Med predsednikom in državnim pravdnikom pride do živahnega besednega dvoboja. Državni pravdnik predlaga, da se takoj zasliši preiskovalni sodnik dr. Stojković kot priča, da je obtoženec simuliral blaznost. Predsednik odkloni ta predlog. Državni pravdnik: „Priglašam ničnostno

pritožbo.“ Predsednik: „Razpravljali bomo po vrsti.“ — Državni pravdnik: „Priglašam takoj ničnostno pritožbo!“ — Predsednik: „Lahko takoj sestavite pritožbo!“

Zasliševanje prič.

Kot prva priča stopi v dvorano 18 letni France Ogrizek, ko je z obtožencem skupno delal v kurilnici, blok št. 1. V bistvu potrди izpovedbe obtoženčeve o vseh njemu znanih okoliščinah, omenja, da je obtoženec moral nesti Mozetiču popravljene šampilje, na katerih so bili izklesani nemški naslovi. Glede obtoženčevega značaja omenja, da je obtoženec rahel „laga“. — Obtoženec: „Sva v „špasih“ drug drugemu lagala!“

Pričajo se zapisniki o izpovedbah priči Marije Mesar, Marte Hiti in Franceta Mesar, ki ne izpovedo za obtoženca ničesar obtožilnega, nasprotno ga hvalijo kot mirnega, tihega in priljubljenega človeka.

(Ob 12. predsednik prekine obravnavo.)

Popoldanska obravnava.

Opoldne prekinjena obravnava se je nadaljevala ob polu 4. popoldne z zaslišanjem prič odnosno čitanjem izpovednih zapisnikov s pričami. Pričajo se izpovedbe priči Biček Marije, Kliner Katarine, Romšek Elizabete in Jerovšek Ane. Omenjajo okoliščnosti, tikajoče se osebnosti umorjenega Omejca in njegovih premoženjskih razmer. Isto navaja pred preiskovalnim sodnikom zaslišana priča Lovro Hummer, gostilničar in omenja, da se Omejc pri njem dopoldne bahal z denarjem, kazal mu je srebrne krone, več zlatov in zlat prstan. Priča Martin Tancer ne omenja ničesar važnega.

Priča Ivana Tancer pripoveduje vse okoliščnosti o dogodku, ko je bil v njeni gostilni Jos. Omejc med 6. in 7. uro. Bistveno je izpovedala, da je ob 7. zapustil Omejc njeno gostilno in odšel po „kšeftih“, o katerih pa ji ni povedal natančneje. Pri odhodu je naročil, naj ga njegova zaročenka, dekle, počaka, če pride po umazano perilo. Dekle ga je čakala tričetrt ure, a Omejc se ni več vrnil. — „Omejc je bil v kuhinji zelo dobre volje, vesel.“

Priča Ivanka Ferjan omožena Praprotnik izpove slično kot priča Ivana Tancer. Bila je natakara pri Tancerju. Omejc je bil vesel, dobre volje in proti koncu bolj raztresen. Pri odhodu ji je Omejc dejal, da ima važen opravke... Odhajal je okoli 7.“

Priča Anton Čebulj, bivši garent in bivši župan jeseniški izpove, da je poznal dalj časa Omejca, pozna tudi Nežiko Šlibar, natakara pri Peklarju. Med njegovo izpovedbo pride v dvorani do precejšnje živahnosti. Z gromkim patosom deklarira gospodu predsedniku: „Po moji vesti je to grozen umor!... Jaz obžalujem tega, ki tukaj sedi!... To je bilo grozno, videti človeka tam ležati, mrtvega, vsega denarja oropanega!“

Za te besede je žel priča gospod Anton Čebulj med občinstvom značilno odobravanje. Predsednik ga nato vpraša: „Ali veste kake konkretni dokaze?“... Priča molči...

Ana Biček, sestra Marije, zaročenke Omejčeve, omenja, da se spominja na oni večer. S prijateljico Pavlo Družnik se je šetala po glavni jeseniški cesti. Okoli 7. je srečala pri kolodvorski pošti Omejca in mu dejala, naj g.e ž njo, a on ji odvrne: „Imam se s tem gospodom o važnih stvareh zgovoriti!“... Gospod je imel črno obleko.

Predsednik obtožencu: „Oblecite suknjo! Pokrite kapo!“ — Priča nato ogleduje obtoženca. Priča obtoženca ogleduje in nadaljuje: Da je obtoženec izpregovoril z Družnik par besedi pri pošti. Pri konfrontaciji omeni obtoženec, da je res, da je bila ona pri pošti, ni pa slišal besedi Omejčevih. — Obe sta odšli na kolodvor in se odpeljali na Javornik, kjer so se sešli zopet ona in obtoženec, ki je dejal: „Sedaj sem pa za Vami prišel!“ Bil je vesel in dobre volje.

(Nadaljevanje jutri.)

Prve knjige slovenskih pisateljev in pesnikov v Braillovem črkopisu za slepe.

Knjige so razstavljene te dni po ljubljanskih knjigarnah in uredništvih, ki so kot založništvo poleg avtorjev samih dovolila pretisk slovenskih knjig, založenih v črnem tisku in pri trdki Bonač, ki je prevzela vezavo. Napisale so jih naše žene, ki so se udeležile lanskega tečaja za priučitev čitanja in pisanja po Braille-u. Lani započeta akcija, ustanovitev prve slovenske knjižnice za slepce se je vrlo obnesla s pomočjo našega ženstva.

Stara avstrijska vlada tudi temu človekoljubnemu in kulturnemu podjetju ni prizanesla, odredila je razna pogubna poizvedovanja ter obdoličila voditeljico tečaja in knjižničarko te nove knjižnice gospo profesorico Minko Skabernetovo kot širiteljico „skrivne“ pisave, veleizdajstva.

Uspeh preiskave je bila — blamaža bivšega deželnega predsednika grofa Attemsa, ki je iskal in tudi našel pri liko pokazati vsemu svetu, da je avstrijski grof, ki ne pozna ali pa noče poznati slovenskih in splošnih kulturnih sredstev. Nova slovenska kulturna pravica je bila avstrijski vladi zaradi svojega slovenskega izvora nevšečna. Zaman jo je poskušala udušiti v kali; kljub tej gonji in vsem težavam, ki jih je delala nemška avstrijska vlada, se je posrečilo spraviti težavno delo v pravi tir, tako da je po preteku enega leta skončana dobra tretjina prvega nameravanega dela po zaslugi našega marljivega in požrtvovalnega ženstva predvsem pa vsled neumornega in nesebičnega delovanja g. profesorice Skabernetove.

Razstavljene knjige so sami rokopisi. Vsak, ki hoče pisati knjige, se mora učiti poprej čitanja in pisanja po Braillovi metodi.

Skrb za prosveto je tudi med slepci zelo napredovala. Ni jim zadosťovalo, da jim je čital videc glasno iz kake knjige. Oni so hoteli biti neodvisni, hoteli so čitati sami knjige, pisane s črkami, ki jih oni najlažje zaznavajo, to so črke sestavljene iz izbočenih pik.

Ker si slepci ne napravljajo zasebnih knjižnic, jim rabijo le javne knjižnice. Številna izdaja je torej izključena. Zato se navadne knjige ne tiskajo. Ako pa gre za šolske knjige ali pa za knjige, ki jih mora imeti vsak slepec, tedaj se založe v tisku.

Temelj naši novi knjižnici boče postaviti naše ženstvo s sto najpopularnejšimi slovenskimi deli beletristične, nabožne in poučne vsebine.

Seznam leposlovnih del je po skrbnem pretehtanju določil g. profesor Anton Funtek. Oziral se je na one slovenske spise, ki najbolj prijačo duši našega slovenskega kmeta in obrtnika, in upošteval dosedanje in nadaljno izobrazbo naših slepcev. Za izbiranje potrebnih nauk o gospodarstvu je prebital g. Lah, tajnik kmetijske družbe, na pomoč. G. Humek, deželni sadjarski nadzornik, je kot več sadjar pregledal njegovo stroko spadajoča dela. Zastopana so torej tudi ona dela v knjižnici, za katere se utegne zanimati slepi kmetovalec kot gospodar. Gospod profesor dr. Alojzij Mrhar je izbral z največjo natančnostjo nabožno berilo, ki naj blaži in povzdiguje slepčovo dušo. Gospod profesor Pečjak je preuredil svoj molitvenik za slepe vojake.

Gospodi avtorji in založniki, ki so založili posamezna slovenska dela v črnem tisku so dovolili brezplačen pretisk knjig v Braillov črkopis.

Za prepisovanje vseh slovenskih del, oziroma napisovanje rokopisov se je preskrbelo 450 kg in poleg tega še 1600 pol primerne ovojne papirja in poravnalo stroške za to iz sklada, ki ga je podarila javnost v ta namen. Vezavo knjig je izdelala prav lično in točno trdka Bonač.

Lepega kulturnega dela, pomnoženja slovenskih knjig z rokopisi za slepce, bi se lahko udeležila vsaka izobražena žena, ki razpolaga z neko-

liko prostim časom. Ako bi žrtvovala le po eno uro svojega prostega časa na dan za to delo, napisala bi 10 do 12 knjig na leto. Toliše požrtvovalnosti pa niti ne bi bilo potreba! Zelo lepo bi pa bilo, ako bi vsaka izobražena Slovenka prevzela vsaj en rokopis. Tudi mladeničem bi pristalo tako delo. Drugod so se že oglašili za pretisk tudi uradniki, ki žive v pokoju. Prepisovanje na tak način jim je bilo v lepo zabavo.

Knjižnica bi hitro obogatela na številu knjig, kar bi bilo v posebno korist učeči se slepi deci, ki pride letošnje jesen iz tujine v slovensko domovino, v Ljubljano, kjer se otvori novo kulturno torišče, šola za slepe.

Doslej so delovale pri knjižnici z največjo vnemo in požrtvovalnostjo gospa Marjanca Lindtnerjeva, Zofija Peterlinova, Meta dr. Meglerjeva ter gospodične Anica, Ivanka in Minka Jeglič, Slava Milavec, Darinka pl. Trnkoczy, Albina Suerjeva, Ana, Melanija, Mimi in Palmira Fajdiga, Ivica Rupnik, Franja Lunder, Anica Lebar, Josipina in Pavla Černe, Adela Planinec, Božena Čermak, Fini Hribernik, Anica Jeraj, Ivanka Kalin, Olga Knez, Danica Lederhasova, Jožica Likozar, Alfonza Lindtner, Marija Markizeti, Maca Matkovič, Minka Pavlin, Tonica Pavlin, Vladimira Perhavec, Pavla Petelin, Vera Petrič, Slavica Vencajz.

Oddale so že svoje spisane knjige njihovu lepemu namenu. Kar jih je pregledanih in vezanih, so izpostavljene v izložbenih oknih.

Konstituiral se je med imenovanimi še poseben odsek, ki se peča s pregledovanjem in popravljanjem izgotovljenih rokopisov.

Clanice tega odseka so: gospa Marjanca Lindtnerjeva, ki je z neumorno vztrajnostjo izdelala tudi napise v Braillo na platnicah in hrbitih knjig ter gospa Zofija Peterlin in gospodična Lunderova, Milavčeva, Petričeva, Planinčeva in Perhavčeva.

Financijska stran knjižnice je bila v oskrbi drugega odseka, kateremu je načelovala gospa dr. Majaronova in gospa Meta dr. Meglerjeva roj. Pollak z gospodičnami Ivanko in Anko Jeglič, Danico Skale in g. Krekovo. Nabirale so lani z lepim uspehom prispevke za knjižnico v javnosti in tudi v tečaju, ki se je priredil za priučitev čitanja in pisanja po Braillo.

Tedenski izkaz nalezljivih bolezni v ozemlju dež. vlade za Slovenijo, od 8. do 14. junija 1919.

Okraj	Občina	Število obo- lelih oseb	Število u- mrlih oseb
Škrlatica (Skarlatina)			
Ljubljana mes.		1	—
Davica (Diphtheria)			
Ljubljana mes.		—	—
Radovljica	Jesenice	2	—
Trebušni tifus (Typhus abdominalis)			
Ljubljana mes.		1	—
Novomesto	Šmihel Stopiče	1	—
Ptuj, mesto		2	—
Griza (Disenterija)			
Brežice	Mrčna sela	2	1
Krško	Krško	2	1
Kranj	Cerklje	4	2
Koze (Variola)			
Brežice	Kapele	3	1
	Kozje	1	—
	Sv. Peter	2	—
	Videm	4	—
Celje	Sv. Krištof	1	—
	Roginska gora	3	1
Krško	Teharje	1	—
	Cerklje	1	—
	Krško	1	—
Kranj	Trata	1	—
	Zmlnec	5	—
Litija	Šmartno	1	—
Ljubljana mes.	iz zunanje obč.	1	—
Ljubljana	Tomislav	3	—
	Verbljenje	2	—
	Vrhnika	1	—
Ljutomer	Malanedelja	2	—
Maribor mesto	iz zun. občine	1	—
Ptuj	Pokrež	1	—
	Pervenci	1	—
	Sv. Tomaž	1	1
	Sela Ternovci	2	—
Pasja steklina			
Ljutomer, trg		2	—

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Anton Pesek.
Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Listnica uredništva.

Slovensko dijaštvo v Ljubljani. Poslano, ki ste ga nam poslali in podpisali „Slovensko dijaštvo“ smo vrgli v koš, ker podpis ni bil čitljiv. Principijelno gre vse anonimno v koš, to si naj vsi blagovolijo zapomniti.

Zahtevajte „Jugoslavijo“ po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah!

Mali oglasi

stanejo prvih 10 besed 4 K,
vsaka nadaljna beseda 30
vin. - Dopisovanje in ženitne
ponudbe pa vsaka beseda 1 K.

Prodaja se:

Gornjega usnja v večji
množini, črne teletne, lepe,
okoli 2 kg težke, se po pri-
merni ceni razprodajo. Resni
kupci naj pošljejo pismene
ponudbe pod „Kalbo“ na
upravnistvo. 902

Napredaj je velika pla-
hta in velik kurnik. Gradaška
ulica št. 8/II. 1557

Napredaj je dobro ohran-
jeno moško kolo. Naslov v
upravnistvo. 1556

Motor na olje 9 HP. in
par mlinskih kamnov, marka
in patent „Heller“ se prodaja.
Polizve se v podružnici „Ju-
goslavije“ v Celju.

Kolo in harmoniko pro-
dam. Gajeva ulica 4/I. 880

Lasne mreže vsake veli-
kosti, enostavne in dvojnate
nudi M. Podkrajšek, brivec
v Ljubljani, Sv. Petra cesta.
853

Kupi se:

Vinske sode 50—500 l
vsebine kupim. — Ponudbe
na upravnistvo pod „Vinski
sodi“. 901

Kupujem smrekov les,
jelka, hrastov in bukov bodi
si okrogel ali rezan. Cene za
les naložen v vagon se naj
naznani na V. SCAGNETI,
parna žaga za drž. kolodvo-
rom v Ljubljani. 419

Službe:

Trgovski pomočnik išče
mesta v mestu ali na deželi.
Ponudbe prosim na upravo
lista pod „Trgovski pomoč-
nik“. 901

Monter, Jugoslovian, sedaj
v Nemški Avstriji, izvežban
v stavb. stroki ter centralnem
vlaganju plina in vodovodov
išče primerne mesta. —
Event. ponudbe na upravo.
900

Prodajalko izvežbano v
manufakturni in špecerijski
stroki sprejemem. Sprejemem
tudi kuharico, ki bi oprav-
ljala vse gospodinske po-
sele. Ponudbe na Petra Sitar,
trgovca, Jesenice, Gorenjsko.
899

Bivši trgovec želi mesta
potnika. Stroka se ne izbira.
Naslov pove upravnistvo. 883

Razno:

Išče se manjše usnjarsko
podjetje v najem ali zakup.
Ponudbe na upravo lista pod
„Usnjarska“. 698

„Zvezna tiskarna“

v Ljubljani, Stari trg
izvršuje tiskovine usah vrst, ka-
kor: časopise, knjige, brošure,
cenike, lepake, letake, vsprede,
tabela, račune, kuverte in pism-
ski papir s firmo, vizitke, na-
slovnice, računke zaključke in
usa v to stroko spadajoča dela
okusno in ceno.

Pozor!

Meseca julija dobim večjo množino vžigalic za prosto prodajo
ter nudim iste brezobvezno po 32 vinarjev škatljica franco Ljubljana
pri odjemu celega zaboja 5000 škatljic. Monopolna taksa je pri tem
že vpoštevana.

Kdor na vžigalice reflektira, prosim cenjene naročbe

Ivan Perdan.

Poslano.*

G. Milanu Hočevanju na njegovo
„Poslano“ ne bodem odgovarjal v
časopisju, marveč prejme odgovor
pri sodišču.

V Ljubljani, 30. junija 1919.

Valentin Urbančič.

* Uredništvo ne prevzame za „Poslana“
nobene odgovornosti.

Cunje

vsakovrstne, kakor
krojaške odrezke,
kupuje: Povše, Kranj,
št. 119.

Pisalni stroj

popolnoma nov se prodaja.
Vpraša se pri gosp.
Frideriku Jakoviču
Celje.

Angleška
čudatvorna mast

hladi, čisti, mehča
izvlači tuje tvari-
ne, prepreči za-
strupljenje krvi
in operacije.

Vpošilja samo proti predpla-
čilu franko K 8-80 za 1 dozo.
Lekarna Thierryja v Pregra-
du, glavna zaloga v Ljubljani
R. SUŠNIK, Marijin trg št. 5
in vse druge lekarne.

Priporočam svojo veliko
zalogo

vžigalnikov

na bencin.

Trgovci znaten popust.

F. K. Kaiser
Šelenburgova ulica št. 6.

Josip Jug

stavbeni in pohištveni
pleskar in ličar
Rimska cesta št. 16
naznanja, da še vedno dela
s pristnim blagom.

Izvršitev točna. Zmerna cena.
Za vsa izvršena dela jam-
čim 2 leti.

Banatska moka.

Komisija „Balkan“
prodaja,

dokler traja zaloga,

lepo, belo moko

za kuho in kruh.
Oddaja samo cele vreče.

Služba!

Kirurg dr. Jovano-
vič v Beogradu išče za
svoj privatni sanatorij
enokuharico, eno hišno
in eno bolniško strež-
nico. Pogoji jako ug. dnt.
Poprašati je vsak dan
od 1—2. uri v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 16,
prvo nadstropje.

Službe išče

mlad, inteligenten, trgovsko
naobražen mladenič, večš slo-
venskega, srbo-hrvatskega,
laškega in nemškega jezika.
Izvežban v špecerijski in de-
likatesni stroki. Rad bi vstopil
k večji trdki kot skladiš-
čnik, sotrudnik ali po. nik.
Prijazne ponudbe pod „Ener-
gičen“ pošto ležeče Zirov-
nica, Gorenjsko.

VREČE

vsake vrste in v vsaki
množini kupuje vedno in
plačuje najbolje trg. firma

J. Kušlan,
Kranj, (Gorenjsko).

Lastna vina

na drobno in debelo prodaja

Vinko Pirnat

gostilničar in veleposesnik
pri Sv. Vidu nižje Ptuja.

Komisija

„BALKAN“
v Ljubljani

ima naprodaj partijo

hrastovih

sodov

po 40 vinarjev liter.

GARJE

srbečico, hraste, lišaje,
uniči pri človeku in živini
mazilo zoper srbečico.
Brez duha in ne maže
perila. 1 lonček za eno
osebo 4 K. Po pošti 5 K
poštne prosto. Prodaja
in razpošilja lekarna
Trnkoczy v Ljub-
ljani, zraven rotovža.

Čevlje na debelo!

Priporoča trdka
**Aleks. Oblat, Ljublja-
na, Sv. Petra cesta 28.**
Velika zaloga vsake vrste
čevljev lastnega izdelka.
Razpošiljam s poštnim
povzetjem po celem
kraljestvu.

Razkrinkani Habsburžani.

Moja preteklost.

Spisala grofica LARISCH, nečakinja cesarice Elizabete in njena dvorna dama.

(16. nadaljevanje.)

Nastal je silen hrušč in voda je pljuskala do najvišjega vrhunca Himalaje, a gospica je ostala do vratu v jezeru, čegar vode niso bile tako globoke, kakor je bilo videti. »Reši, reši me, Lohen-grin!« je vpila razburjena pevka, kralj pa se ni niti najmanj zmenil za njen poziv.

Pozvonil je. »Vzemite to žensko iz jezera in jo pošljite domov.« je zaukazal, in Josipina je vsa mokra, pa bolj žalostna in modra, prišla iz vode in iz dvora za vedno.

Neki dan, ko sem imela kakih petnajst let, sta se Ludovik in moj oče razgovarjala o godbi, in ko je oče slučajno omenil, da imam kaj prijeten glas, je kralj takoj dejal, da bi me rad slišal. »Škoda, da je zimski vrt v neredu, kajti Marija bi mi lahko tamkaj pela,« je rekel Ludovik dan, dva pozneje, ko se je milostno izrazil zadovoljnega z mojimi napori.

»Pa res,« sem »odgovorila,« kajti vedno sem si želela videti krasni vrt.

Kralj ni rekel ničesar, pač pa je dan pred svojim odhodom iz Monakovega poslal po papana ter mu sporočil, da so zimski vrt zopet uredili, in to edino radi mene, in da si ga bomo lahko šli tisti večer vsi ogledat. Bil je v resnici lep prizor; jezero je bilo kaj romantično; mesec je brez zastajanja izhajal za gorami iz lepenke, in ko smo se vrnili domov, mi je prvi vrtnar podaril v kraljevem imenu velik šopek cvetic.

Ludovik je imel malo obzirnosti do čustev drugih, in spominjam se zgodbe o slovitim igralcu Jožefu Kainzu, ki je dobil ukaz, da čita kralju. Gospod Kainz je deklamiral razne stvari, sčasoma pa je postal lačen in navsezadnje ga je pogled na kralja pri večerji naredil malone blaznega.

Ludovik, ki nimalo ni gledal na prelačnega človeka, je samo poslušal prekrasni pevčevi glas, ko mu je pel pesem, ki jo je jako rad imel, ter ni bil pripravljen na to, kar je sledilo priходу krožnika reberca.

Kainz je iznenada prenehal peti ter pohitel na mesto, kjer je kralj sedel. »Za božjo voljo, dajte mi eno reberce, veličanstvo!« je zaprosil pevec s tragičnim glasom, »od lakote ginem.«

Kralj je skočil po konci, ne da bi izpregovoril besedico, in je zbežal iz sobe. Ne vem, ali je Kainz imel kaj dobička od njegove odsotnosti, al je pojedel reberca, vem pa, da ga niso nikdar več pozvali na dvor »da bi čital in pel.

Marsikaj se je govorilo o smrti kralja Ludovika in pravili so tudi, da je bil umorjen po Bismarkovem maščevanju. Kod čianica rodbine pa morem z vsem poudarkom izjaviti, da temu ni bilo tako. Kraljeva blaznost je navzela tako resne mere, da je postalo docela potrebno omejiti mu svobodo. Bil pa je toliko pri pameti, da je razumel, kaj pomeni izguba svobode človeku, kakor je bil on, ki se je dotle gibal prosto kakor zrak, in izvolil si je smrt kot rešilno sredstvo; in nemara je bilo to najbolje zanj. Nikdo ne ve prav, kaj se je zgodilo na tistem poslednjem izprehodu, ki sta ga on in njegov zdravnik imela ob Starnberškem jezeru; a ko so zjutraj našli njeni mrtvi trupli, je kralj držal zdravnika pod vodo, in ni dvoma, da se je vršil med njima hud boj.

Ludovik II. je umrl 13. junija 1886; nasledoval mu je njegov brat Oton, ki se ga spominjam iz Monakovega kot dobrodušnega, čudnega mladenciča, ki je zahajal v našo ložo v operi. Duševne njegove nepravilnosti so se pričele, ko se je bil povrnil iz izтока, kjer je nalezel jako hudo bolezen. Dobival je jako hude krčne napade, in silno mučno ga je bilo gledati v gledališču, ko ga je njegova bolezen često prisilila, da se je praskal po roki, da mu je kri tekla.

Oton je imel pogosto napade in v Nymphenburgu, kjer ga je papa po navadi obiskal, je ostajal vedno v ozadju. Neki dan sem spremljala očeta, pa sem sedla v majhnem zasebnem vrtu na klop, da počakam konca obiska. Iznenada sem začula glasove stopinj in v veliko svojo grozo sem uglekala Otona pred seboj; bil je videti silno bolan in je bil tako izpremenjen, da ga malone ni bilo mogoče spoznati; lasje so bili jako dolgi, nohti pa kakor kremplji. V veliko moje začudenje me je spoznal in rekel prijazno: »Ali imaš rada cvetice, Marija?«

»Prav zelo,« sem odgovorila radovedna, kaj se bo zatem zgodilo.

Zdajci je Oton začel izruvati vse rastline, ki so mu prišle v roke, in jih je nalagal pred menoj na klop. Bila sem silno nervozna in se prestrašena ozirala okrog sebe, da bi našla kakšno rešilno pot, in na srečo je v istem hipu prišel nek služabnik ter ga je odpeljal seboj.

(Dal je prihodnjič.)

OPEKO

1142

zidake in strešnike oddaja po najnižjih cenah od postaje Celje

Oswatitsch & Karlovšek, Celje.

Vizitnice lične in po nizkih cenah priporoča Zvezna tiskarna v Ljubljani, Stari trg št. 19.

Odvetnik

dr. Rudolf Ravnik

naznanja, da je preselil svojo odvetniško pisarno iz Bismarkove ceste št. 11 v Mariboru v Sodnijsko ulico št. 14, I. nadstropje (pred sodnijo).

Celjskemu občinstvu

uradom in pisarnam naznanjam, da sem otvoril trgovino s papirjem in pisarniškimi potrebščinami.

Zadovolj l bodem odjemalce z solidno postrežbo z veliko zalogo blaga in z nizkimi cenami.

Za obilen nakup se priporoča

JANKO BOVHA, Celje, Kralja Petra cesta.

Kupim vsako množino starih slovenskih knjig.

NAZNANILO.

Tvrška G. Tönnies, stavbno podjetje v Ljubljani, naznanja, da sta iz tvrdke izstopila gospoda Gustav in Viljem Tönnies, na novo pa je vstopil kot javni družabnik gradbeni svetnik gosp. Rudolf Tönnies, uradno poverjeni arhitekt in stavbni mojster v Ljubljani, do sedaj gradbeni ravnatelj bosansko-hercegovskega gradbenega delniškega društva v Sarajevu.

Tvrško vodita od 1. maja 1919 naprej gospoda

Emil Tönnies in Rudolf Tönnies kot javna družabnika.

Tvrška prevzema v izvršbo napravo projektov, načrtov in stavb vsake vrste, v vrhulni stavbi pa kot posebnost moderna industrijska poslopja.

Vršila bode, kakor doslej, vsa prevzeta dela strogo solidno ter se priporoča za nadaljna naročila.

Stavbno podjetje G. Tönnies.

Konfekcijska tvrdka

IVAN MASTNAK

v Celju, Graška ulica št. 15.

Velika zaloga vsakovrstnih oblek za gospode in dečke, kostumov za otroke in vseh krojaških potrebščin. Postrežba in blago solidno.

Anton Pemič, trgovina s špecerijskim

in kolonijalnim blagom,

CELJE, Samostanska ulica,

se priporoča občinstvu za nakup vseh špecerijskih in kolonijalnih predmetov. Vedno sveža moka in pristna namizna vina. — Postrežba točna in solidna.

Slivovko, rum,

brinjec, fino jedilno olje, vžgalice, sveče stearinske v vitkih, poper itd. nudiva od tukajšnjega najinega skladišča

Samo na debelo.

Gregorc & Verlič, Ljubljana,

Cesta na Rudolfovo železnico 7.

Nudim izvrstno staro vino

po najnižjih cenah v sodih od 300 l naprej

Leopold Fon Stari trg št. 6.

delikatesna trgovina in raznovrstno špecerijsko blago.

VINO NA DEBELO!

POZOR!

Cenjenim trgovcem, občinstvu in drugim odjemalcem priporočam zalogo brunšviških salam, kakor tudi salam gnjati po najnižjih cenah.

Pri tej priliki opozarjam, da je moja tvornica za izdelavo različnih salam, klobas in klobasic

prvo in edino jugoslovansko podjetje na Kranjskem.

Moja tvornica je bila že l. 1904 na mednarodni razstavi v Parizu najvišje odlikovana.

Pričakuje mnogoletnih naročil jamčim za točno in solidno postrežbo.

Z odličnim spoštovanjem

Frano Golob,
v Sp. Šiški pri Ljubljani.

Lastna z električnim obratom vpeljana delavnica.

NAZNANILO.

Pedpišani naznanja slav. občinstvu, da otvori v četrtek, dne 3. julija t. l. na Starem trgu št. 19 svojo dobro znano trgovino s prekajenim mesom, kjer = klobasice vseh vrst iz bodem izdeloval prekajenega mesa po praškem načinu.

Za dobro postrežbo jamčim, ter se slav. občinstvu najudaneje priporočam

Jan Chalupnik, prekajevalec, Ljubljana.

Mestni magistrat Maribor.

Razpis mesta inženirja.

Mesto Maribor vzame enega, event. več inženirjev v službo.

Pogoji za sprejem so:

a. jugoslovansko državljanstvo

b. zadovoljivo zdravstveno stanje

c. popolna znanost slovenskega jezika

d. absolviranje inženirske stroke na kaki visoki tehnični šoli z obema državnimi izpiti

e. starost ne čez 40 let

f. primerna praksa.

Plača in pokojnina kakor pri državnih uradnih. Prosilci, ki niso bili do sedaj nastavljeni v javni službi, se sprejmejo definitivno še le po enoletnem zadovoljivem službovanju.

V drugi javni službi izvršena leta se računajo po dogovoru.

Plača oziroma uvrstenje v gotovini činovniški razred je odvisna od dosedanje prakse prosilca.

Dobro kvalificirane moči lahko računajo hitrim napredovanjem.

Določene ponudbe je predložiti najpozneje do 10. julija 1919 mestnemu magistratu v Mariboru, ki daje tudi vsa eventuelno zaželjena bližnja pojasnila.

Maribor, dne 24. junija 1919.

dr. Pfeifer s. r.

Drago vam plačam

lepo, suho

lipovo cvetje!

zbirajtega ga in javite, koje množino ga imate. Vreče vam pošlem in prevzamem blago proti povzetju!

Vinko Vabič, žalec pri Celju.

Ponudbe trgovcev prosim le z navedbo cen!